

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32.—, polletno
din 16.—, četrtletno din 9.—, ino-
zemstvo din 64.—
Poštno-čakovni račun številka 10.603

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratov: Cela stran
din 2000.—, pol strani din 1000.—
četrt strani din 500.—, 1/8 strani
din 250.—, 1/16 strani din 125.—
Mali oglasi vsaka beseda din 1.—

20 letnica ruske nesreče.

Stari Rimljani so imeli v svoji zgodovini »črni dan«, to je bil 2. avgust 216 pred Kristusom, ko jih je kartaginski vojskovođa Hanibal strašno porazil in premagal v bitki pri Kanah (v Apuliji — južni Italiji). Tudi Rusi imajo svoj »črni dan«. To je 7. november 1917, ko je Lenin s svojimi komunističnimi tovariši priporočil komunistični revoluciji zmago ter vsilil ruskemu narodu boljševiški režim. Še črnejši je ruski dan, kot je bil rimski kanski dan. Rimljani so si namreč kmalu opomogli od strahovitega poraza, pregnali so kartaginsko vojsko iz Italije ter nato premagali Kartaginec na njihovi lastni zemlji v Severni Afriki. Rusko ljudstvo pa še vedno ječi pod strašnim jarmom boljševiškega barbarstva.

Boljševizem je ob svojem nastopu obljubljal raj ruskemu ljudstvu. Slikal je kmetiskim in delavskim slojem pred oči privide polnih miz, ki jih bo pogrnil in priredil za vse ljudi, lepih oblek, udobnih stanovanj in vse mogočih ugodnosti, ki bo z njimi komunizem osrečil vse ljudstvo. Z geslom: »Prinašamo vam mir, svobodo in kruh« so komunistični agitatorji pregovorili vojake, da so zapuščali fronto, vrgli od sebe orožje ali pa ga rabili za zmago revolucije in vpeljavo sovjetske vlade. »Ljudstvo bo vladalo v sovjetih in kruha bo v izobilju«: tako so boljševiški voditelji in agitatorji svečano obljubljali za take besede razpoloženim množicam. Ljudstvo je tem bolj verovalo rdečim prerokom, ker je bilo vsled pomanjkanja in trpljenja v svetovni vojni izmozgano in oslabiljeno do zadnje moči in ozlovoljeno do dna duše.

Kmalu pa je začutila duša naroda, da je ves komunističen sestav prevara in vse boljševiške obljube laž. Mir je res bil sklenjen z nasprotnimi državami, toda ruski sovjetski režim ga je moral kupiti z ogromnimi žrtvami in sramotnimi pogoji za rusko državo. Ako so ruski delavci in kmetje pričakovali, da bo komunizem za vselej odpravil militarizem, katerega je z ogorčenimi besedami obsojal, so se motili. Sovjeti so ustvarili še večjo armado, kot je bila carska, ter so s tem naložili narodu še večje osebne in gmotne žrtve. Mesto obljubljene demokracije (ljudovlade) je prišla strahovlada sovjetov, ki jih tvori boljševiška stranka, katera je med ljudstvom v ogromni manjšini. Mesto svobode pa je zavlada in vlada preganjanje, izgon v pregnanstvo, prisilno delo ob vsakodnevem stradanju in trpljenju, nagajka,

Slovenska katoliška obitelj kupuje in rabi poštne dopisnice Sv. Cirila in Metoda. Na vsaki pošti samo en dinar

ječa in morenje. V več milijonov je narastlo število do smrti preganjanih, trpinčenih, pobitih in umorjenih ljudi. Mesto kruha pomanjkanje in stradež med razumnostvom, delavci in kmeti.

To je bilanca 20 letnega vladanja in delovanja boljševizma na Ruskem. Na znotraj vlada hujski kapitalizem kot je bil pod carjem, to je državni kapitalizem. Komunistični gospodarski sestav se ni mogel uresničiti, ker je proti človeški naravi in zato neuresničljiv. Ne socializacija fabrik in velikih podjetij, ne kolhozacija kmetškega gospodarstva more dovesti do udeleženja komunistične ideje, marveč samo do izgraditve in utrditve državno-kapitalističnega sestava. Ruski narod ne tvori države, marveč boljševiška manjšina, ki eksperimentira z ruskim ljudstvom, nje-

Romunska vlada odstopila. Tatarescova vlada je odstopila. Kralj je poveril sestavo nove vlade bivšemu notranjemu ministru in voditelju narodne kmečke stranke, Mihalaku, ki je pa vrnil mandat.

Nenadna smrt nekdanjega mogočnega voditelja angleške delavske stranke. Nekdanji angleški delavski voditelj in večkratni ministrski predsednik I. Ramsay Macdonald se je ukrcal s svojo najmlajšo hčerko na ladjo, da bi odpotoval v Južno Ameriko. V Ameriki je hotel proučiti tamošnje gospodarske in socialne prilike.

I. Ramsay Macdonald

Pred odpotovanjem je izjavil časnikarjem, da je ameriško potovanje »njegove edine počitnice v življenju«. Med vožnjo mu je postalo slabo, a so tolmačili to slabost kot morsko bolezen. Dne 10. novembra pa ga je zadela srčna kap. Njegovo truplo je iz-

govim gospodarstvom, njegovo usodo in srečo in — z njegovim življenjem. Ruska boljševiška država je podobna tistemu apokaliptičnemu (svetopisemskemu) orjaku, ki stoji na glinastih nogah. Ta navidezni orjak se šopiri in širokousti proti Bogu, katerega smrtno sovraži, čigar vero in češčenje strupeno preganja. S tem pa ta rdeči brezbožni orjak ne postaja večji, pač pa manjši, ne močnejši, marveč slabši. Glinaste noge se mu šibijo vedno bolj. Proti zunanjim sovražnikom ruske države se ne upa podvzeti nobenega energičnega koraka. To dobro ve imperialistični Japonec, ki stopa s ciničnim prezirom mimo boljševiškega »Golijata« ter prodira vedno bolj v področje interesov ruskega naroda. Ruski narod bo vstal, ko se bo zrušila rdeča pošast, ki ga tlači k tlom. Čim prej se to zgodi, tem boljše za Rusijo, Evropo in ves kulturni svet.

ložil parnik na Bermuda otokih, odkoder so ga prepeljali na Angleško. Macdonald je umrl v starosti 71 let. Rodil se je 1866 v mali škotski vasi Losiemouth kot sin podeželske delavske družine. Leta 1893 je ustanovil neodvisno delavsko stranko. Leta 1906 je bil izvoljen za poslanca in 1924 je postal kot socialist ministrski predsednik. Radi Rusiji prijazne politike je bil pri oktobrskih volitvah 1924 hudo poražen. Leta 1929 je še enkrat sestavil delavsko vlado. V naslednjih letih so ga vedno bolj izpodrivali konservativci, dokler ni moral izročiti vodstva države Baldwinu in tudi v delavski stranki je bil odigral vodilno vlogo. Z Macdonaldom je preminul eden največjih angleških politikov.

Slavnostna večerja na čast vladarjem in članom kraljevskih rodbin, ki so se mudilo v Londonu. Angleški kralj in kraljica sta priredila slavnostno večerjo, katere so se udeležili: angleška kraljica mati Mary, grški kralj Jurij, bolgarski kralj Boris s kraljico Ivano, soproga našega kneza namestnika Nj. Vis. kneginja Olga, vojvoda in vojvodinja Kentska, romunska princeza Helena, grška princeza Marina, sestra kneginje Olge, in njen soprog. Isti gostje in člani tujih vladarskih rodbin so bili na večerji tudi pri kraljici Mary.

Francoski zunanji minister se bo podal na pot. Francoski zunanji minister Delbos bo potoval po Srednji Evropi med 10. in 25. decembrom. Obiskal bo Varšavo, Prago, Bukarešto in Belgrad. Francoski državnik bo skušal vplivati na omenjene države, da bi se ne priključile protikomunistični zvezi.

V Belgiji začasno zopet prejšnja vlada. V Belgiji imajo že nekaj časa krizo vlade, katero je zaman reševalo par osebnosti. Belgijski kralj mora uradno odpotovati v London. Radi tega bo vodila vladne posle

bivša Van Zeelandova vlada. Kralj bo nadaljeval s posvetovanji, kako rešiti krizo, po vrnitvi iz Londona 19. novembra.

Državni prevrat v Braziliji — obramba proti komunizmu. V obrambo proti komunizmu je predsednik ogromne južnoameriške države Brazilije, Vargas, s pomočjo vojske izvršil državni prevrat. Brazilija se pretvori v stanovsko državo. Ukinjena je dosedanja ustava ter proglašena nova. Za Brazilijo, po kateri so nevarno rovarili komunisti, ni bilo druge rešitve, kakor da je posegla po vladi močne roke po zgledu Nemčije in Italije.

Zastopnik Rusije zapustil konferenco v Bruslju. Poročali smo že, da zboruje v belgijski prestolici v Bruslju konferenca zastopnikov devetih držav, ki so leta 1922 podpisale pogodbo glede nedotakljivosti mej Kitajske. Na konferenci nista zastopani Italija in Nemčija, ker sta zvezani z Japonsko v protikomunistični zvezi. Na bruseljski konferenci so sestavljali pododbor, kateri bi naj pripravil pogajanja za posredovanje med Kitajsko in Japonsko. Anglija in Amerika sta hoteli fneti v tem pododboru zastopnika Italije. Temu predlogu se je uprla Rusija in je njen zastopnik ter komisar za zunanje zadeve Litvinov v znak protesta odpotoval iz Bruslja. Rusija izjavlja, da smatra bruseljska posvetovanja za zaključena in ne bo pošiljala več tja svojih odposlancev. Rusijo najbolj peče protikomunistična zveza treh velesil: Japonske, Italije ter Nemčije in se že tudi zaveda, da je doigrala s svojo komunistično politiko v Evropi.

Novice iz španske državljanske vojne.

Nacionalisti bodo zaprli valencijsko obalo

Nacionalisti so izdali na vse tuje parnike opozorilo, da so obdali 10. novembra z minami 300 km španske obale, ki je pod oblastjo rdeče vlade v Valenciji. Francoske ladje, ki so prevažale prehrano in vojne potrebščine v Valencijo in Barcelono, bodo izpostavljene nevarnosti, da zadenejo na podminirano polje in se potopijo. Francoska vlada je radi tega že tudi ugovarjala pri nacionalistični vladi v Salamanci.

Umik prostovoljcev iz Španije

General Franco je pričel z vso naglico odpravljati prostovoljce. Odprema italijanskih prostovoljcev je bila zelo pospešena. Do tedaj, ko bo prišla v Francov tabor mednarodna preiskovalna komisija, bo našla samo še 40.000 prostovoljcev. Nemških tehnikov-strokovnjakov je v Španiji okrog 10.000. Pri nacionalistih cenijo po odhodu število prostovoljcev na 50 do 60 tisoč. Gotovo pa ne odgovarja resnici poročilo glede prostovoljcev v rdečem taboru, ki je našel samo osem tisoč prostovoljcev. Večina od teh so piloti in generalštabni častniki.

Pred odločilno ofenzivo pred Madridom

General Franco je imenoval za poveljnika glavne ofenzive pred Madridom generala Varelo. Nacionalisti že razpolagajo pred špansko prestolico z zadostnim številom letal in najbolj modernega topništva. Glede časa odgovarjajoče oborožitve so nacionalisti daleč pred rdečimi.

Krasne ilustrirane poštne dopisnice Sv. Cirila in Metoda so najcenejše dopisovanje za vsakogar. Na vsaki pošti samo en dinar

Japonsko-kitajska vojna.

Popolna izpraznitev Šangaja

Šangaj je prešel 9. novembra predpolodne popolnoma v oblast Japoncev. Umik Kitajcev v tretjo obrambno črto je bil nezogiben, ker so zašle njihove postojanke med dva ognja. Večina kitajskih divizij se je utrdila na jugu od Šangaja, ostanek pa skuša zaustaviti previdno japonsko prodiranje. Razen šangajskega mesta in mestnih okrajev je v japonskih rokah železniška proga Šangaj—Hangčov. Kitajci so se umaknili z glavno pri Šangaju preostalo armado v tretjo obrambno črto, ki se razteza krog Šangaja v črti Tašang-Punšang-Cingpua-Kašing. Nadaljnje japonsko prodiranje bo zelo počasno, ker je tretja kitajska obrambna črta silno močno utrjena. Sedanji kitajski obrambni obroč je oddaljen 45 km od Šangaja. Za vse uspehe pri Šangaju se imajo Japonci zahvaliti letalstvu in vojni mornarici, ki je omogočila, da se je izkrcalo severno od Šangaja 25.000 vojakov.

Nadaljnje prodiranje Japoncev v dveh smereh

Japonci zbirajo tanke in avtomobile severno od Kiangvana. To tehnično orožje bodo poslali v boj za primer, če bi se lotili Kitajci novih napadov. Japonci se dnevno ojačujejo in hočejo v kali zatreti vsak kitajski napadalni poskus. Japonci bodo dalje prodirali v dveh smereh, in sicer na

Nanking in na Hankov. Japonske čete, ki so se borile na severu in zapadu, so sedaj že v stiku z južnimi četami in grozi kitajskim četam v okolici Nantava in južno od mednarodne koncesije obkolitev.

Francoska in ruska pomoč Kitajski

Francija je dala kitajski vladi posojilo pol milijarde frankov. Tri četrtine posojila bo šlo za nabavo vojnih potrebščin, samo ena četrtina bo izplačana v gotovem denarju. Za izposojeni denar bodo Kitajci dobavili Franciji sirovine. — Vrhovno sovjetsko vodstvo je sklenilo, da pošlje Kitajcem deset najmodernejših ruskih bombnih letal. S temi bombniki se bodo Kitajci lahko lotili letalskega napada na japonsko prestolico Tokio ali na kako drugo važno japonsko mesto, kar bi sigurno hudo zadelo Japonce v domačem zaledju.

Kronski svet v Tokio

Japonci se pripravljajo na daljšo vojno, ki se bo še lahko tudi raztegnila. Japonci ne mislijo na mir, dokler ne bodo doseženi njihovi vojni cilji. Sedanja vojna s Kitajci je le nekaj uvod v krvav obračun s sovjetsko Rusijo, nato z Anglijo in Ameriko. Zasedba severne Kitajske, ki je tolikšna kakor Evropa, bi naj pospešila popolno izpodrinjenje raznih drugih velesil iz azijskega ozemlja. Radi zgoraj omenjenih namer je zboroval zadnje dni japonski kronski svet, ki je dal vladi nova in dalekosežna pooblastila, ki temeljijo na preizkušnjah Mussolinija v vojni Italije z Abesinijo. Japonska vlada že ima načrte, kako bo varčevala z živili, določene so najvišje cene, mezde in državne plače. Japonska vlada bo tajne sklepe kronskega sveta predložila v odobritev poslanski ter zgornji zbornici.

Katoliški učitelji so velikega pomena za vzgojo mladine. Vsakemu res katoliškemu učitelju in katoliški učiteljici izročijo starši mirne duše in vesti svoje otroke v pouk in vzgojo. Drugače pa je z liberalnimi in marksistično nastrojenimi učitelji. Povse naravno in razumljivo je, da imajo verni starši proti njim in njihovemu delovanju tehtne in upravičene pomisleke. Ako ti pomisleki ob gotovih prilikah butijo na dan ter se uveljavijo v javnosti, prizadeti navadno odgovorijo z natolcevanjem o sovrastvu zoper šolo. Naše ljudstvo — in to velja predvsem za našega kmeta — ni in nikdar ni bilo šoli protivno, ker upošteva njen velik pomen. Če je protivno gotovim učiteljem, so ti sami krivi. Katoliškim učiteljem, ki vestno izpolnjujejo svojo dolžnost, pa velja spoštovanje našega ljudstva. Ljudstvo rado vidi učitelja ne samo v šolskem prostoru, marveč tudi v krščanskih društvih, predvsem v prosvetnih in vzgojnih organizacijah. Tu je hvalevredno torišče dela za katoliško mislečega učitelja. Na tem torišču se udejstvuje katoliško učiteljstvo med raznimi narodi, zlasti v Franciji, Belgiji, Angliji in v Zedinjenih državah Severne Amerike. Tudi na Čehoslovaškem se vedno bolj množi število katoliško mislečih in delujočih učiteljev in učiteljic. Delujejo požrtvovalno v »Orlu« (krščanski telovadni organizaciji) in dru-

gih prosvetnih in vzgojnih mladinskih organizacijah. V letošnjih šolskih počitnicah je 200 katoliških učiteljev iz vseh delov Čehoslovaške imelo skoz 15 dni pred ljudstvom predavanja o šolskih in verskih vprašanjih. Lep primer, ki je vreden pomenanja tudi pri nas!

Radio in katekizem. Radio se vedno bolj stavlja v službo vere in verskega pouka. V mestu Tucson v državi Arizona (v Zedinjenih državah Severne Amerike) se je ustanovil katoliški radio-klub, kateri si je nadel nalogo, da širši katoliški javnosti podaja pouk v katekizmu. Storil bo to potom radia dvakrat na teden. Program bodo poslušali tudi učenci v katoliških šolah.

Črnici posvečujejo nedeljo. Črnski poganski poglar v Afriki ima poleg poganskih tudi krščanske podanike. Od krščanskih zahteva prav tako kakor od poganskih, da morajo tudi v nedeljah opravljati zanj težka dela. Kristjani so se proti temu uprli ter izjavili: »Ves teden delamo, in to radi delamo. Nedelja pa je dan najvišjega Gospodarja. V nedeljo ne delamo, marveč gremo v cerkev, da Boga počastimo, se mu zahvalimo ter pridobimo potrebnih moči za pošteno življenje.« Črnski poglar se je razrdil radi tega odgovora ter zaukazal, da mora vsak izmed kristjanov dobiti s palico po 50 udarcev. Kristjani pa se niso dali preplašiti, vztrajali so in zmagali. V nedeljo ne delajo, marveč se udeležujejo božje službe. In kristjani v Evropi? Za mnoge je skrunitev nedelje in praznikov postala navada, ki služi njihovi sebičnosti in želji po uživanju.